

NY LITTERATUR

Reviews

2. *Internationale Arbeitstagung über die Silur/Devon-Grenze und die Stratigraphie von Silur und Devon, Bonn-Bruxelles 1960. Symposiums-Band.* Utgitt av Prof., Dr. H. K. ERBEN, Bonn. VIII + 315 sider og 22 plansjer, med 51 tekstfigurer og 33 tabeller. Format 24 × 30 cm. E. Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart 1962. Pris innb. 42,—DM.

Den internasjonale stratigrafi-kommisjon har flere underkommisjoner og komitéer for spesielle problemer. En av komitéene, med prof. H. K. Erben som formann, har som mål å komme frem til internasjonal enighet om grensen silur-devon og om den stratigrafiske inndeling av under- og mellomdevon. Denne komité holdt sitt 2. symposium i Bonn og Bryssel i 1960 og har utgitt dette «Symposium-Band». Som emner for symposiet var valgt grensen silur-devon og grensen underdevon-mellomdevon. Boken inneholder 34 artikler av forfattere fra 14 land, foruten en innledning av H. K. Erben og et avsluttende avsnitt med innlegg i diskusjonene av de to grenser.

De fleste artikler behandler lokale forhold eller enkelte fossilgrupper, men tilsammen inneholder de så mange opplysninger og fremlegger så mange synspunkter at boken ikke kan oversees av dem som arbeider med disse lag. Etter flere av artiklene er det referert viktige diskusjonsinnlegg og man kunne ha ønsket at innholdsfortegnelsen hadde hatt henvisninger også til disse. Av generell stratigrafisk interesse er en artikkel av K. Szuy om type-profil kontra ledefossil ved definering av stratigrafiske grenser og en artikkel av J. D. Lawson om stratigrafiske grenser. Dessuten er det meget av generell interesse i flere av de andre artiklene, bl.a. et avsnitt av H. K. Erben om noen grunnbegreper i facies-læren.

De problemer som var tatt opp på dette symposium, ble ikke endelig løst, bl.a. fordi det kom frem at en del profiler først burde undersøkes nærmere. Det imponerende arbeid som alt er gjort, tyder imidlertid på at man kan nå frem til enighet. Selv om man ikke skulle oppnå dette, viser de fremlagte undersøkelser den store betydning av et team-work av spesialister fra flere land når det gjelder stratigrafiske problemer, ikke minst korrelering over landegrenser.

Artiklene og diskusjonsinnleggene er skrevet på engelsk, fransk eller tysk; innledningen er gjengitt på alle tre språk. Bokens utstyr er taltalende.

Gunnar Henningsmoen

FRANZ KIRCHHEIMER: *Das Uran und seine Geschichte VII*, 372 sider, 4 farveplansjer, 1 kunsttrykkplansje, 57 tekstfigurer og 2 bilag. E. Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart 1963.

Tittelen er egentlig temmelig misvisende. Man griper boken med spenning ved tanke på uranets dominerende rolle i verdensutviklingen i de siste decennier, som i seg selv er et eventyr som vi alle har vært med i og vet noe om, og som så gjerne skulle sees dokumentert og kommentert i en samlet saklig fremstilling. Metallets historie i den første tredjedel av dette århundre er også av overordentlig interesse for naturvitenskapsmannen på grunn av dens intime sammenheng med utviklingen av radioaktivitetslæren og kjernefysikken.

Kanskje er det en ugjennomførlig oppgave for en enkelt mann å gi en inngående behandling av et så omfattende og innfløkt emne, og forfatteren har da heller ikke stillet seg en slik målsetting. Tvert om, professor Kirchheimer stopper opp ved året 1898, året for oppdagelsen av radium. Uranets historie i de 109 år som var gått siden dets oppdagelse i 1789, er til gjengjeld behandlet med en uhyre grundighet. Alle uranmineraler oppdaget før 1898 og deres finnesteder er omhandlet i største detalj, og boken er et funn for alle interesserte i typelokaliteter, mineralogiens historie og beslektede emner. Uranforekomster funnet før 1898 og deres avbygning er behandlet på ikke mindre enn 175 sider. Forfatteren gir eksempler på forekomster beskrevet i litteraturen som gikk i glemmeboken og senere under uranrushet i 1940-50-årene ble gjenfunnet med stort oppbud av energi og pengemidler, og han hever en utvilsomt berettiget advarende pekefinger mot yngre kolleger som forsømmer lesning av eldre litteratur og kaster bort tid og arbeidskraft på gjenoppdagelsen av velkjente ting.

Et kapitel (152 sider) om uran og uranforbindelsers fremstilling og anvendelse i forrige århundre inneholder en rekke interessante opplysninger, som vil ha nyhetens interesse for de fleste.

Boken anbefales varmt for alle som måtte være ingeressert i urans tidligere historie, den vil utvilsomt være dem til megen glede.

Henrich Neumann

G. SCHERZ: *Pionier der Wissenschaft, Niels Stensen in seinen Schriften*. Munksgaards Forlag. København. Pris d.kr. 28.00.

Niels Stensen (Nicolaus Stenonis) 1638—1686 var virkelig en pioner på nær sagt alle vitenskapens områder, realvitenskap så vel som humaniora. Geologene kan takke ham for en rekke bidrag innen paleontologi, geologi og krystallografi. Selv nybegynnere i krystallografi kjenner ham som oppdager av loven om vinklernes konstans.

Scherz's bok er både en biografi og en bibliografi, og vil sikkert interessere geologer.

Niels-Henr. Kolderup

ESCHOLT, MICKEL PEDERSON: *Geologia Norvegica*. Englished by Daniel Collins. Facsimile edition. NTH-Trykk. Norges tekniske høyskole. Trondheim 1963. 93 s. kr. 19,50.

Alle norske geologer, og geologisk interesserte kjenner vel nå Mickel Pedersøn Escholt's «*Geologia Norvegica*», trykt i Christiania 1657, altså 9 år etter at 30-årskrigen sluttet. Det var den første gang at ordet geologi ble brukt i moderne betydning. Det ble utgitt en faksimileutgave av den, men den er nå utsolgt. Boken vakte så stor oppsikt at den i 1663 ble trykt i engelsk utgave i London, oversatt av Dan. Collins. Nå er faksimile av den engelske utgave kommet i serien *Fascimilia Scientifica et Technica Norvegica*, utgitt av NTH's hovedbibliotek. Den fåes i vanlig bokhandel for kr. 19,50. Det er morsom og interessant lesning, også for historikere.

Niels-Henr. Kolderup